

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
15 maart 2024

Ons kenmerk
5302132

nota

Nadere memorie van antwoord WGS aan EK over reactie
op advies AP en toezending aan TK van deze reactie

1. Aanleiding

Op 3 november 2023 heeft de Autoriteit persoonsgegevens (AP) [advies](#) uitgebracht over het Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (BGS). Naar aanleiding hiervan heeft de commissie JenV van de Eerste Kamer een nader schriftelijk verslag uitgebracht in het kader van de behandeling van het [wetsvoorstel](#) Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS). Daarin vroeg zij om een appreciatie van het advies van de AP.

De RBJ van 5 maart en de MR van 8 maart jl. hebben ingestemd met het BGS, inclusief de paragraaf in de nota van toelichting met de reactie op het AP-advies. De RBJ en de MR hebben ook ingestemd met het voorhangen van het BGS bij het parlement. In de RBJ is afgesproken dat de reactie op het AP-advies ook wordt verwerkt in een separate brief aan de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

- de nadere memorie van antwoord aan de Eerste Kamer, met de gevraagde appreciatie van het advies van de AP;
- de brief aan de Tweede Kamer met een kopie van deze appreciatie.

Indien u akkoord bent, streven we ernaar deze stukken gelijktijdig te verzenden met de start van de voorhangprocedure.

3. Kernpunten

- De Eerste Kamerfracties van BBB, GroenLinks-PvdA, D66 en JA21 hebben gevraagd om een puntsgewijze reactie op voornoemd advies van de AP.
- In de nadere memorie van antwoord wordt de gevraagde reactie gegeven. Toegelicht wordt onder meer waarom een preventieve rechterlijke toets voor alle gegevensverwerkingen niet gewenst is. Dit zou nauwelijks werkbaar zijn, niet in het systeem voor de bescherming van persoonsgegevens passen en een breuk vormen met het stelsel uit het Wetboek van Strafvordering.
- Deze reactie komt inhoudelijk geheel overeen met de reactie die is gegeven in de nota van toelichting bij het BGS, die openbaar wordt zodra de voorhang start. U hebt hiermee ingestemd via beslisnota 5062791 van 23 november

2023. Een paar verduidelijkende zinnen zijn nieuw.¹ Volledigheidshalve is de reactie op de kernpunten hieronder samengevat in paragraaf 4.2.
- De Eerste Kamerfracties van BBB en JA21 stellen vragen naar aanleiding van het standpunt van de AP dat de Eerste Kamer het wetsvoorstel WGS nog niet zou moeten aannemen in afwachting van de door de AP voorgestelde wijzigingen. In §3 van de nadere memorie van antwoord is opgenomen dat u geen aanleiding ziet voor uitstel, omdat u geen reden ziet voor nadere wijzigingen in de WGS. Evenmin tot uitstel noopt het in de TK aanhangige wijzigingsvoorstel van de WGS dat de mogelijkheid beperkt om bij amvb nieuwe samenwerkingsverbanden te regelen. U bevestigt dat dat deel niet in werking treedt zolang het parlement de beperking daarvan niet heeft aanvaard.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Datum
15 maart 2024

Ons kenmerk
5302132

4. Toelichting

4.1 Politieke en bestuurlijke context

De Eerste Kamerfractie van GroenLinks-PvdA vindt dat de regering dit advies van de AP moet overnemen; de andere fracties spreken hierover nog geen oordeel uit. In de Tweede Kamer heeft het lid Van Nispen (SP) een reactie gevraagd op één van de aanbevelingen van de AP, namelijk die over de rechterlijke toets.

4.2 Hoofdpijnen van de reactie op het AP-advies

Voorafgaande rechterlijke toets

De AP adviseert om in de WGS een voorafgaande rechterlijke toetsing van alle gegevensverwerkingen te introduceren. Deze aanbeveling is nieuw ten opzichte van de eerdere adviezen van de AP. Een dergelijke toets ligt niet in de rede:

- De WGS en het ontwerpbesluit kennen talrijke waarborgen: onder meer de rechtmatigheidsadviescommissies, de onafhankelijke privacy audits en de onafhankelijke coördinerend functionaris gegevensbescherming voor elk samenwerkingsverband. Er is geen noodzaak voor de introductie van een voorafgaande rechterlijke toetsing hier bovenop en in aanvulling op de waarborgen uit de AVG.
- Een voorafgaande rechterlijke toets past niet in het Unierechtelijke systeem voor de bescherming van persoonsgegevens. Als de rechter elke voorgenomen gegevensverwerking moet toetsen, wordt zij intensief betrokken bij een bestuurlijke afweging. Volgens het systeem voor de bescherming van persoonsgegevens hoort deze afweging echter te worden gemaakt door de (bevoegde en op hun handelen aan te spreken) deelnemers aan het samenwerkingsverband. Alleen zij zijn volgens de AVG verantwoordelijk en aansprakelijk voor de gegevensverwerking. Achteraf kan de AP of de rechter dit toetsen. Zou deze systematiek worden losgelaten, dan

¹ Dit betreft de vermelding dat de aanbeveling over een preventieve rechterlijke toets nieuw is ten opzichte van de drie eerdere adviezen van de AP over de WGS. Ook is een verwijzing naar de eerdere memorie van antwoord uitgewerkt, door te vermelden dat daarin is toegelicht dat "regeling van bepaalde aspecten bij amvb het mogelijk maakt om flexibeler te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Te denken valt aan de criteria waar het startpunt van de gegevensverwerking aan moet voldoen. Die criteria kunnen bijstelling behoeven door actuele ontwikkelingen in de georganiseerde criminaliteit." Ook is een voetnoot toegevoegd waarin is toegelicht hoe de wetstechnische opmerkingen zijn verwerkt.

geldt daarmee voor de samenwerkingsverbanden een heel ander kader dan voor andere overheidsorganisaties.

- De impact van de gegevensverwerkingen uit het wetsvoorstel is niet goed te vergelijken met de impact van zware opsporingsmiddelen, zoals de doorzoeking van een woning (huiszoeking), en rechtvaardigt niet een voorafgaande rechterlijke toets. De WGS regelt noch bevoegdheden tot interventies, noch opsporingsbevoegdheden, noch bevoegdheden tot het vergaren van nieuwe informatie. Alleen gegevensverwerking wordt geregeld. De WGS gaat om het samen verder verwerken van informatie waarover men rechtmatig beschikt, om te kijken welke aanpak in concreto het beste is. Die aanpak hoeft niet strafrechtelijk te zijn, maar kan bijvoorbeeld ook bestuursrechtelijk zijn, of een sociale interventie inhouden.
- Een voorafgaande rechterlijke toets zou nauwelijks werkbaar zijn. Het verlenen van toestemming voor iedere voorgenomen gegevensverwerking zou een enorm beslag leggen op de personele capaciteit van de rechterlijke macht. Rechters zouden circa 18.000 keer per jaar onderzoek moeten doen naar vraagstukken die vreemd zijn aan hun gebruikelijke taken. Wanneer de procedures voor de gegevensverwerking onwerkbaar worden, zou dat ernstig afbreuk doen aan de beoogde verbetering van de slagkracht van de samenwerkingsverbanden.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Datum
15 maart 2024

Ons kenmerk
5302132

Delegatiesystematiek

De AP suggereert om wezenlijke bepalingen uit de amvb te verplaatsen naar de WGS of om de grondslagen uit de WGS die het mogelijk maken om die zaken bij amvb te regelen, dwingend te formuleren. Hiertoe wordt geen noodzaak gezien:

- Het belangrijkste aspect hierbij is welke rechtsbescherming het samenstel van wet en amvb onder de streep bieden. De WGS en amvb tezamen zorgen voor voldoende waarborgen. Dat er waarborgen bij amvb worden uitgewerkt, mag van het Europees recht. De AP erkent dat overigens ook.
- Hoe de verdeling over het wetsvoorstel en amvb is, hangt ervan af welke elementen volgens de wetgever zo gewichtig zijn dat de volksvertegenwoordiging rechtstreeks bij de vaststelling moet worden betrokken. Het wetsvoorstel bevat in voldoende mate de hoofdelementen van de vier samenwerkingsverbanden. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft dit bevestigd in haar voorlichting. Ook de Tweede Kamer heeft ingestemd met het systeem uit het wetsvoorstel.
- Regeling van bepaalde aspecten bij amvb maakt het mogelijk om flexibeler te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Te denken valt aan de criteria waar het startpunt van de gegevensverwerking aan moet voldoen. Die criteria kunnen aanpassing behoeven door actuele ontwikkelingen in de georganiseerde criminaliteit.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze beslisnota wordt geheel openbaar bij het verzenden van de stukken aan het parlement, uitgezonderd de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren.